

Atlanta, jehož hlava je tepána větrem a deštěm,
sosnatá, po všechen čas jsouc zakryta černými mračny.
Na plecích ve spoustách sníh jej pokrývá, vody se dolů
řinou starcovi z brady a ledem ježí se vousy.

Na něj kyllénský Hermés se na křídlech, rozpjatých
stejně,
snesl, pak celým tělem se střemhlav k hladině spustil,
roven rychlému racku, jenž kolem pobřeží mořských,
kolem rybnatých skalín se nízko nad vodou vznáší.

Nejinak uprostřed zemí a oblohy k písčítým břehům
libyjským mířil vzduchem a letem prorážel větry,
od děda z matčiny strany se vzdaloval kyllénský
Hermés.

Doletěl křídlatou nohou až k chatrčím, Aenea spatřil,
kterak staví tvrže a nové zakládá domy;
kterak skví se mu meč jak hvězdami, jaspisem žlutým,
jeho pak skvělý plášť, jenž tyorským nachem se svítí,
visí mu z ramen dolů.

Jej dala mu zámožná Dídó
darem a zlaté nitky tím tkanivem protkala sama.

Ihned se obořil na něj: „Ty hrdého Karthága kladeš
základy, ženin sluhu, a krásné nyní tu stavíš
město? — a na vlastní říši a budoucnost nemyslíš

pranic!

Sám teď panovník bohů mě z jasného Olympu poslal,
který nebe i zem svou mocí uvádí v pohyb,
sám ti teď tento vzkaz dal rychlým donéstí vzduchem.
Kampak to míříš, več doufáš, že zahálíš v libyjských
krajích?

Jestli se nedáš nadchnout ni slávou tak velikých
skutků,
nechceš-li pro vlastní čest již žádné podstoupit boje,

viz, jak roste ti syn — měj na mysli budoucnost svého
dědice: římská říše a celá italská země
určena losem mu jest.“

Když Kylléňan domluvil takto,
najednou lidským zrakům se uprostřed hovoru ztratil,
zmizel rekoví z očí a s prázdným ovzduším splynul.

Aeneas a Dídó

Aeneas ztratil řeč, tím pohledem vědomí pozbyl,
vlasy mu hrůzou vstaly a hlas se mu zarazil v hrdle.

Dychtí odejít kvapně a opustit rozkošné kraje,
přísným tím napomenutím a vzkazem božím jsa zděšen.

Běda, co učinit má, jak ke kněžně šílící láskou
přijít — jak jí to říci — a odkud nejprve začít?

Chvatně se duch hned sem, hned tam, pln rozpaků, dělí,
na všechny možné strany se rozbíhá, přemítá o všem.

Když tak v rozpacích váhá, tu uzná nejlepším toto:
Mnésthea, Sergesta volá i Seresta, statného reka,
mlčky ať připraví loďstvo a na břeh svolají druhy,
zchystají náradí lodní, však zamlčí příčinu příprav;
sám že se zatím hodlá — než dobrá se královna doví,
že by ten svazek lásky, tak horoucí, mohl být zrušen —
pokusit, jak k ní vejít a vyhledat příhodnou chvíli,
kterak dle poměrů řeč má upravit.

Bez dlení všichni
příkazu poslechnou rádi a konají, jak jim to velel.

Avšak Dídó tu lest — kdo mohl by milenku klamat? —
pozná, záhy zví, jak brzký nastává odjezd,
věcí, i jistých, se bojí.

A opět jí bezcitná Pověst,

vzrušené, donese zprávu, že loďstvo se k odplutí chystá.

Zuří jak rozumu prostá a městem, vznícena vášní,
běží, jak bakchantka činí, když ozve se náradí svaté,
kdykoli po dvou letech ji opět volání Bakcha
vzbudí a nočním křikem ji blízký Kithairón volá.
Konečně Dídó začne a praví k Aeneu takto:

„Tak tys, nevěrný muži, měl naději ještě mi ztajit
čin svůj zlý, když ze země mé chtěls tajně se vykrást,
aniž tě zdržuje láska a pravice kdysi mi daná,
ani tě nepoutá Dídó, jež zahyne ukrutnou smrtí!

Dokonce v zimní čas chceš s úsilím vypravit loďstvo,
spěcháš po moři plout, když doba je bouřlivých větrů!
Kdybys měl, ukrutný muži, se vydat — nikoli v cizí
zemi a neznámý domov, a dosud stála ti Trója —
do Tróje s loďmi bys plul, když bouří hladina mořská?

Ode mne utéci chceš?

Skrz tyto mé slzy, tvou ruku —
když jsem se jiného všeho, já ubohá, zbavila sama —
při našem spojení lásky a počatém manželském štěstí,
jestliže zásluhu jakou mám o tebe, jestli jsem tobě
bývala nějak milá — ó slituj se nad pádem domu,
odlož ten úmysl svůj — ač je-li teď ještě čas k prosbám!

Pro tebe libyjské kmeny a nomádští vládci mě mají
v záští, hněvá se Tyřan, jen pro tebe právě má cudnost
nadobro vymřela ve mně — ba čím jsem sahala k hvězdám
— dřívější čest...

Ó komu mě chceš teď zanechat — mroucí,
hoste, vždyť ten jen název mi dosud z manžela zbývá!

Načpak mám čekat? Snad až můj bratr mi rozboří město
nebo až Iarbás, Gaetul, mě zajatou povede odtud?

Kdyby mi aspoň tu zbyl, než vypluješ, zrozený z tebe
uznaný potomek tvůj — ó kdyby si na našem dvoře
malý Aeneas hrál, jenž byl by ti podoben tváří,
pak bych cítila míň své zklamání, samotou svoji.“

Rek však Iovových slov byl poslušen, nehnul ni brvou,
ze všech možných sil svou bolest ve hrudi dusil.
Konečně pravil stručně: „Tvých velkých nezapřu zásluh,
které jen vyčíst můžeš a jež máš, královno, o mne.
Vzpomínat na Dídónu já nerad nebudu nikdy,
dokud jsem vědom sebe a duše má hýbe mi údy.

O sobě málo jen slov: já nechtěl zakrývat odjezd
pokradmu — nevěř tomu! — a nikdy jsem nepředstíral,
že si tě za choť vezmu, a nepřišel za touto smlouvou.

Kdyby mi osud byl dal, bych život po vlastním přání
trávil, a určovat směl své záměry po vlastní vůli,
nejdřív trójskému městu a hrobům předrahých přátel
posvětil bych svůj život — pak stál by zas Priamův palác,
rychle bych trójský hrad zas postavil zdolaným druhům.

Takhle však italskou zem již Grýnéjský Apollón kázal,
kázaly italskou zem též lycké vyhledat věštby —
toť má láska i vlast!

Když tebe tu, Foiničanku,
Karthágó v Africe poutá a pohled na vlastní hradby,
copak že nepřeješ nám, když chceme si v italské zemi
vyhledat sídlo — též já smím *jinde* si hledati říši.

Otec můj, Anchísés sám, když vůkol vlhkými stíny
halí krajinu noc, když vstávají jiskřivé hvězdy,
pořád mě ve snách nutká a hněvnou tváří mi hrozí;
nutká mě Askanios a bezpráví na drahé hlavě,
jež já určených zemí a italské zbavuji říše.

Nyní i božský posel, jež Iuppiter sám mi byl poslal,
— obou se dovolávám — sem rychlým přinesl větrem
rozkaz — viděl jsem sám, jak do hradeb při denním světle
vstupoval bůh — též hlas jsem slyšel na vlastní uši.
Mne již přestaň i sebe svým steskem jitřiti dále!
Nepluji v italskou zem sám od sebe!“

Praví a zjitřený duch se znítá na všechny strany,
neboť ukončit hledí co nejdřív protivný život.

Stručně pak osloví Barku, jež bývala Sychaeu chůvou,
neboť z její chůvy je v dávné vlasti jen popel.
„Poslyš, milená chůvo, mou sestru mi zavolej, Annu,
řekni, ať říční vodou si neváhá pokropit tělo,
ať sem přivede ovce a k očistě určené věci,
potom ať přijde! — Ty skrání hled' svatým si ověnit
vínkem!

Oběť v úmyslu mám, již řádně jsem začala ondy,
vykonat styžskému Iovu a trampotám učinit konec —
hranici s dardanskou hlavou chci také plamenům dáti.“

Řekla, i spěchá chůva, jak stařenka spěchati může.

Dídó v zimničním chvatu a šílená úmyslem strašným,
zrakem krvavým koulí a tvář, jež všechna se chvěje,
skvrnami podlitu má a bledá blízkostí smrti,
vrazí do nitra domu, kde vysoká hranice stojí,
vystoupí na její vrch jak zběsilá, vytrhne z pochvy
dardanský meč, jenž na tento cíl kdys vyžádán nebyl.

Jakmile Aeneův šat, jak známé spatřila lůžko,
v slzách a vzpomínkách trpkých jen krátkou prodlela
dobu,

potom na lůžko klesla a naposled mluvila takto:

„Památky, kdys tak drahé, když osud a bozi mi přáli,
přijměte teď mou duši a muk těch hrozných mě zbavte!
Konec, života běh jsem skončila, určený losem,
můj pak vznešený Stín již do říše temnoty půjde. —

Město jsem zřídila slavné, své vlastní viděla hradby,
za muže vzala jsem pomstu a ztrestán vražedník bratr —
šťastná, ach, jak šťastná — jen nikdy sem nemělo připlout
neblahé dardanské loďstvo a našich břehů se
dotknout!“

Vtiskla pak v podušku líce a pravila: „Bez pomsty
zemru,
chci však zemřít takto, nechť tak, nechť takto jdu
k Stínům!

A ten ukrutný Dardan ať z hladiny vidí ten oheň,
poselství naší smrti a neblahé znamení jemu!“

Praví, a za těchto slov ji zhlédnou služebné ženy,
jak již pod mečem klesá, jak vřelou kypící krvi
pění se meč, jak ruce se rdí.

Hned pronikne pokřik
v paláci do hrdých síní a po městě zděšeném bouří
Pověst a lkání a vzlykot a ženské hořekování
v každém se ozývá domě a celé ovzduší hlasným
kvílením nejinak zní, než kdyby se nepřítel vpádem
Karthágo kácelo v prach neb dávný Tyros a po všech
střechách lidí a bohů se válel zuřivý plamen.

S hrůzou slyší to sestra a bez sebe úprkem běží,
nehty si hyzdí tváře a pěstmi se do hrudi bije,
středem lidu se řítí a mroucí Dídónu volá:

„To bylo tohle, má sestro? Tys chtěla mě ošidit
klamem?

Tohle mi hranice tato, ty oltáře, oheň ten chystal?

Nad čím dřív mám lkát v své samotě? Za družku skonu
sestru jsi nechtěla mít? Ó kéž jsi mě pozvala k smrti,
tentýž bol, táž chvíle by mečem zhubila obě! —

Já jsem rukama svýma to stavěla, volala bohy
otcovské, abych — krutá — tu chyběla, když tu tak
ležíš!

Zhubilas sebe i mne, svůj národ, sídónské otce,
sestro, i vlastní město! —

Sem vodu, ať vymyju její

ránu, a ještě-li dech, již poslední, vznáší se nad ní,
slíbám ho.“

Zvolala takto; pak vystoupila po stupních
vzhůru,
sestru, jež dýchala ještě, k svým prsům v objetí tiskla
s nářkem a temnou krev jí šatem stírala z rány.

Dídó těžké oči chce povznést — avšak jí síla
opouští — vbodnutá v hrud' jí syčí hluboká rána.

Tříkrát se pozvedá z lůžka a přitom se o loket opře,
tříkrát klesá nazpět a hledá těkavým zrakem
vysoko na nebi světlo a zalká, sotva je zhlédne.

Tehdy všemocná Iuno, jež soucit cítila s dlouhým
bolem a těžkou smrtí, jí poslala Íridu z nebes
zbavit zápasu duši a spojení s údy ji zprostit.

Ježto ni pro zlý skutek ni osudem nemřela Dídó,
nýbrž předčasnou smrtí a náhlým návaem vášně,
dosud rusý vlas jí z temene nevzala ještě
bohyně Persefoneia a Ditovi nepřířkla hlavu.

Proto již rosná Íris se snáší na zlatých křídlech,
tisícem měňavých barev se kmitajíc naproti slunci,
stane pak nad její hlavou: „Já Ditovi z rozkazu vzdávám
tuhletu obět a tebe již zprošťuji tohoto těla.“

Potom pravicí vlasy jí ustříhne: najednou zmizí
všechno tělesné teplo a do větrů ustoupí život.

KNIHA V

Na cestě z Karthága do Itálie byl Aeneas větrem
opět zahnán na Sicílii. * Hry, založení města Acesty,
klidné odplutí do Itálie pod ochranou Neptunovou.

*Aeneas opět zahnán na Sicílii, kde ho vlídně
přijal král Acestes*

Pevně jsa odhodlán plout, byl zatím v středu své cesty
Aeneas, hladinu brázdil, jež ztemněla severním větrem,
k hradbám se díval zpět, v nichž hranice nebohé kněžny
jasnou září plála — a nevěděl, odkud ten plamen.

Tróům je však známo, jak trpká rodí se bolest,
kdykoli vroucí láska je zneuctěna — čeho je všeho
schopna ve vášni žena — a zlá se v nich předtucha budí.

Jsou již na širém moři a není vůkol už nikde
vidět nížádnou zem, jen odevšad moře a nebe —
náhle tu temný mrak jim vyvstal nad samou hlavou,
noc jim nesa i bouři — a v temnu se zježily vlny.

Tu i sám Palinúros, jenž na zádi kormidlo řídil,
zvolal: „Proč takový mrak nám najednou obestřel nebe?
Copak to, Neptune otče, jen zamýšlíš?“

Po těchto slovech
poručí svinout plachty a mávat silnými vesly;
bokem pak naproti větrům dá otočit plachty a praví:
„Kdyby mi Iuppiter sám dal záruku, Aenece chrabřý,
doplnout k italským nívám bych nedoufal v takovém čase;
směr teď změnilly větry a z temného západu vstaly,
lodím fučice v bok, shluk mraků se ze vzduchu sráží.
My však větrům čelit a podniknout takový zápas
nemáme sil; je mocnější osud — nuž poslušni budme!